

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

КАФЕДРА ПОВЕДІНКОВИХ НАУК ТА ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

ВБ 3, ВБ 4, ВБ 5, ВБ 7

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	01 – Освіта / Педагогіка 12 – Інформаційні технології 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	03 – Гуманітарні науки 011 – Освітні, педагогічні науки 126 – Інформаційні системи та технології 255 Озброєння та військова техніка 032 – Історія та археологія
Освітня програма	Військова педагогіка Інформаційні системи та технології військового призначення Озброєння та військова техніка Сухопутних військ Історія та археологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання	3-4 семестри
Мова викладання	Українська

Львів
2024

Робочу програму навчальної дисципліни «Професійна етика та психологія вищої школи» розроблена на основі освітньо-наукових програм «Військова педагогіка», «Озброєння та військова техніка Сухопутних військ», «Інформаційні системи та технології військового призначення», «Історія та археологія», навчальних планів підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та відповідних нормативних документів.

Розробники програми:

Олександр КАПІНУС, доктор педагогічних наук, доцент, начальник кафедри поведінкових наук та військового лідерства Інституту морально-психологічного забезпечення.

Надія ГАПОН, працівник Збройних Сил України, професор кафедри поведінкових наук та військового лідерства, доктор філософських наук, професор.

I. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: підготовка здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, який знає засади професійної етики та психології вищої школи, володіє навичками та вміннями професійної педагогічної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми навчальна дисципліна забезпечує набуття **компетентностей:**

Для спеціальності 011:

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Проявляти визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань в науковій та науково-педагогічній діяльності.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, необхідними для формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК10. Здатність мотивувати людей і рухатися до спільної мети під час наукової та науково-педагогічної діяльності.

ФК12. Здатність до конструктивного спілкування із суб'єктами освітнього процесу у ВВНЗ, ВНП ЗВО до оцінювання й самооцінювання впливу форм, засобів, стилів, видів, прийомів педагогічного спілкування на професійно-особистісний розвиток і благополуччя суб'єктів освітнього процесу у ВВНЗ, ВНП ЗВО.

Для спеціальності 126:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні науково-прикладні задачі у сфері інформаційних систем і технологій та з дотичних до міждисциплінарних напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у ІСТ та дотичних до них міждисциплінарних напрямках з ІТ та суміжних галузей, в тому числі в інтересах Сухопутних військ Збройних Сил України.

СК03. Здатність створювати і застосовувати сучасні інформаційні технології, архітектури і спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності, керувати інформаційними ресурсами, інформаційними системами та цифровими сервісами, в тому числі в інтересах Сухопутних військ Збройних Сил України з урахуванням досвіду російсько-української війни.

СК05. Здатність розвивати теоретичні засади, створювати моделі інформаційних технологій, проектувати та створювати інформаційні системи і цифрові сервіси та їх прототипи, в тому числі в інтересах Сухопутних військ Збройних Сил України з урахуванням досвіду російсько-української війни.

СК07. Здатність використовувати, досліджувати, удосконалювати та розробляти інформаційні системи та технології в задачах управління, підтримки прийняття рішень в інтересах Сухопутних військ Збройних Сил України.

Для спеціальності 255:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ, а також застосувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

ФК 2. Здатність інтерпретувати результати проведених експериментів та брати участь у дискусіях із досвідченими науковцями в сфері озброєння та військової техніки стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.

Для спеціальності 032:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми встановлені наступні **програмні результати навчання (РН)**, якими повинен оволодіти здобувач після вивчення навчальної дисципліни.

Для спеціальності 011:

РН8. Діяти в команді, організовувати конструктивну міжособистісну взаємодію з суб'єктами освітнього процесу у ВНЗ, ВНП ЗВО.

РН11. Вдосконалювати рівень власної професійно-педагогічної компетентності на основі вивчення, аналізу й систематизації сучасних тенденцій розвитку загальної та професійної освіти, педагогічної науки в Україні та в світі.

РН15. Аналізувати та самооцінювати рівень сформованості основних компонентів своєї педагогічної компетентності та майстерності як суб'єкта наукової та науково-педагогічної діяльності.

РН20. Творчо використовувати психологічні знання для реалізації науково-дослідних і науково-педагогічних функцій.

Для спеціальності 126:

РН05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження інформаційних систем і технологій з використанням сучасних методів дослідження, технічних, програмних засобів та з дотриманням норм академічної і професійної етики.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Для спеціальності 255:

РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми озброєння та військової

техніки сухопутних військ державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень в наукових публікаціях у фахових виданнях.

РН 5. Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

РН 6. Володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.

Для спеціальності 032:

РН-3. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі.

РН-5. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей.

РН-9. Здатність аналізувати та посилатися на відповідні основні роботи в письмовій формі, через усні виступи, презентації та в дисертації.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика та психологія вищої школи» є опанування другого (магістерського) рівня вищої освіти з таких навчальних дисциплін:

Код та найменування навчальної дисципліни	Здобуті результати навчання
1	2
ВП 1 Військове лідерство	РН22. Володіти методичними навичками, навичками саморозвитку і самоосвіти протягом життя, підвищення бойової майстерності, вивчення та використання передового досвіду професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Професійна етика та психологія вищої школи» є вибірковою й передбачає оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями. Вона пов'язана з дисциплінами «Філософія наукового світогляду» та «Культура наукової комунікації».

3. Очікувані результати навчання з дисципліни

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні:

знати:

концептуальні ідеї провідних філософів та психологів, які стосуються галузі педагогіки, професійної педагогіки та військової педагогіки;

засади етики професійної діяльності викладача вищої військової школи;

психологічні умови забезпечення ціннісно-особистісного зростання викладачів та курсантів у процесі педагогічній взаємодії;
 психологічні механізми формування курсантської групи, лідерства;
 вимоги до професійного мислення для розв'язанні конкретних завдань професійної діяльності й виконання військового обов'язку;
 психологічні засади ефективності організації навчально-виховного процесу у вищій школі;

вміти:

визначати актуальні етичні проблеми сучасної військової освіти, психології, виховання, розвитку та самовдосконалення особистості, військовослужбовця-професіонала та обґрунтовувати власну точку зору розв'язання проблем психолого-педагогічними методами;

відтворювати самостійно та творчо зміст професійної етики та психології вищої школи та адаптувати його до умов педагогічної діяльності;

долати особистісний егоцентризм у процесі діалогічної та полілогічної взаємодії у колективі;

запобігати професійному вигоранню як педагог;

здійснювати індивідуальний підхід до курсантів, з опорою на їхню типологію та особливості психічних процесів;

впливати на емоційні процеси курсантів, запобігати конфліктам у колективі та їх розв'язувати психологічними засобами;

визначати психологічну структуру колективу, взаємодіяти із різними типами лідерів у групі, долати упередження та гендерні стереотипи

Оволодівши інформацією з дисципліни «Професійна етика та психологія вищої школи» здобувач зможе використовувати знання з основ етики, психології, педагогіки, здійснювати професійну науково-педагогічну діяльність у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, здійснювати індивідуальний підхід до курсантів, налагоджувати у колективі позитивну психологічну атмосферу, реалізовувати посадові компетенції як суб'єкта науково-педагогічної діяльності у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, викладати педагогічні, основні загальновійськові та військово-спеціальні дисципліни.

Очікувані (дисциплінарні) результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачем після опанування навчальної дисципліни «Професійна етика та психологія вищої школи» подані у таблиці

Шифр РН	Очікувані результати навчання
Для спеціальності 011:	
РН8.	Діяти в команді, організовувати конструктивну міжособистісну взаємодію з суб'єктами освітнього процесу у ВВНЗ, ВНП ЗВО.
РН11.	Вдосконалювати рівень власної професійно-педагогічної компетентності на основі вивчення, аналізу й систематизації сучасних тенденцій розвитку загальної та професійної освіти, педагогічної науки в Україні та в світі.

PH15.	Аналізувати та самооцінювати рівень сформованості основних компонентів своєї педагогічної компетентності та майстерності як суб'єкта наукової та науково-педагогічної діяльності.
PH20.	Творчо використовувати психологічні знання для реалізації науково-дослідних і науково-педагогічних функцій.
Для спеціальності 126:	
PH05.	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження інформаційних систем і технологій з використанням сучасних методів дослідження, технічних, програмних засобів та з дотриманням норм академічної і професійної етики.
PH10.	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.
Для спеціальності 255:	
PH 2.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми озброєння та військової техніки сухопутних військ державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень в наукових публікаціях у фахових виданнях.
PH 5.	Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
PH 6.	Володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.
Для спеціальності 032:	
PH-3.	Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі.
PH-5.	Здатність детально розробляти та переконливо презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей.
PH-9.	Здатність аналізувати та посилалися на відповідні основні роботи в письмовій формі, через усні виступи, презентації та в дисертації.

4. Обсяг дисципліни і розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Семестри	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин:													Самостійна робота	Контрольний захід	
		Загальний обсяг	Всього	Аудиторних:										Години, які враховані до загального бюджету часу ¹			
				у тому числі:													
				Лекції	Семінарські заняття	Групові заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Групові вправи	Тактичні заняття (ТСЗ)	Контрольний захід	Практичні заняття в полі	Практичні заняття вночі				Навчально-
3	1,5	45	15			15	–	–	–	–	–	–	–	–	–	30	–
4	1,5	45	15			13	–	–	–	–	2	–	–	–	–	30	3
Разом	3	90	30			28	–	–	–	–	2	–	–	–	60	3	

5. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Вид навчальних занять, самостійних занять, індивідуальних завдань та їх номери, контрольних заходів	Кількість годин	З них		Номери семестрів, розділів, тем і занять, їх найменування, навчальні питання
			Навчальних занять	Самостійних робіт	
Семестр 3					
Тема №1. Теоретико-практичні засади професійної етики та психології вищої школи					
1.	Групове заняття 1/1	6	2	4	<p>Заняття 1. Предмет, завдання професійної етики та психології вищої школи</p> <p>1.Предмет професійної етики та вищої військової школи. 2.Завдання професійної етики та психології вищої військової школи. 3.Види професійної етики та принципи професійної етики.</p> <p>Самостійна робота Психологія вищої школи: становлення та розвиток 1.Болонський процес та становлення вищої освіти в Україні. 2.Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. 3.Принципи психологічного дослідження: науковість, об'єктивність тощо. 4.Діяльнісний та особистісний підходи як основа стратегій формування і розвитку особистості у вищій школі.</p>
2	Групове заняття 1/2	6	2	4	<p>Заняття 2. Психологічні проблеми викладання: егоцентризм педагога та професійне вигорання</p> <p>1.Поняття егоцентризму як компонента Я-концепції. 2.Вербальний та невербальний егоцентризм. Вияв мовленнєвого егоцентризму викладачем. Вияв невербального егоцентризму викладачем. 3.Психологічна самокорекція егоцентризму педагога. 4.Причини та наслідки професійного вигорання. Профілактика професійного вигорання.</p> <p>Самостійна робота Теоретичні основи психології навчання. 1. Поняття про навчання в педагогічній психології. 2. Вплив основних теоретичних напрямів на психологію навчання.</p>
Всього за тему 1.		12	4	8	

Тема 2. Психологічні засади індивідуального підходу: типологія та особливості психічних процесів курсантів					
3	Групове заняття 2/3	8	2	6	<p>Заняття 1. Поняття індивідуального підходу до курсантів.</p> <p>1.Індивідуальні характеристики курсантів(ціннісні орієнтири, життєві плани, сформовані настанови, домінуючі мотиви діяльності і поведінки, вік, стать, темперамент, тощо).</p> <p>2.Оптимальні поведінкові зони екстраверсії та інтроверсії викладача.</p> <p>3. Психологічні рекомендації у роботі з інтро- та екстравертованими курсантами.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Зв'язок навчання із розвитком особистості</p> <p>1.Зв'язок навчання із розвитком особистості</p> <p>2.Роль мотивації в навчально-професійній діяльності курсанта</p>
4	Групове заняття 2/4	12	4	8	<p>Заняття 2. Характерологічні особливості курсантів.</p> <p>1.Поняття характеру.</p> <p>2.Акцентуації характеру та проблеми навчання та виховання.</p> <p>3.Психолого-педагогічні рекомендації щодо врахування характерологічних особливостей студентів.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Особливості перцептивних та почуттєво-вольових процесів курсанта</p> <p>1.Відчуття та сприймання,емоційно-вольові процеси особистості курсанта</p> <p>2.Психологічний аналіз сприйняття наочних засобів навчання.</p> <p>3. Рекомендації з використання наочності у навчанні.</p> <p>4.Значення почуттів і волі у навчанні та вихованні курсантів</p>
5	Групове заняття 2/5	6	2	4	<p>Заняття 3. Емоційна сфера: агресія та її подолання</p> <p>1. Поняття агресії.</p> <p>2. Види агресії.Теорії агресії.</p> <p>3. Подолання агресії.</p> <p>4. Допомога іншому як просоціальна поведінка та її формування.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Психологічні особливості військово-професійної діяльності</p> <p>1. Поняття про діяльність</p> <p>2. Особливості військово-професійної діяльності.</p> <p>3. Особливості професійної діяльності офіцера.</p>
6	Групове заняття 2/6	7	3	4	<p>Заняття 4. Психологія пізнавальних процесів</p> <p>1.Мислення та каузальна атрибуція: теорія приписування причин.</p> <p>2.Вплив особистих вражень та очікувань на</p>

					<p>інтерпретацію подій. (хіндсайт, ефект дезінформації, праймінг).</p> <p>3.Типові прийоми суджень в умовах недостатньої інформації.</p> <p>4.Ілюзорне мислення: пояснення випадкових подій. Взаємовплив настрою та суджень.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Розвиток мислення, пам'яті та шляхи активізації уваги курсантів.</p> <p>1. Розвиток мислення у курсантів.</p> <p>2. Розкиток пам'яті та уваги на заняттях.</p>
Всього за тему 2		33	11	22	
Всього за 1 семестр		45	15	30	
Семестр 4					
Тема 3. Психологія курсантської групи, групових впливів та лідерства					
7	Групове заняття 3/7	10	4	6	<p>Заняття 1. Психологія курсантської групи</p> <p>1.Мала група в психології: поняття, межі, класифікації.</p> <p>2.Психологічна структура та динамічні процеси групи..</p> <p>4.Стратометрична концепція малої групи А.В. Петровського. Згуртованість групи.</p> <p>3. Психологічний клімат групи. Психологічна сумісність та самопочуття</p> <p>5.Лідерство в групах.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Мотиваційна сфера та навчальна мотивація курсантів</p> <p>1. Поняття про мотив та мотивацію.</p> <p>2. Мотиваційні кризи навчальної діяльності та їхні причини.</p> <p>3.Формування пізнавальної мотивації курсантів на заняттях</p>
8	Групове заняття 3/8	12	4	8	<p>Заняття 2. . Спілкування як обмін інформацією між викладачем та курсантом.</p> <p>1.Поняття комунікації. Прямий та непрямий (опосередкований) способи подання інформації.</p> <p>2.Вплив комунікатора.</p> <p>3.Зміст повідомлення. Переконливість простих та складних повідомлень в каналах комунікації (відеозапис, аудіозапис, друкований текст).</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Бар'єри спілкування</p> <p>1. Бар'єри спілкування.</p> <p>2. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача з курсантами</p>
9	Групове заняття 3/9	12	4	8	<p>Заняття 3. Подолання негативних соціальних впливів в курсантській групі</p> <p>1.Соціальна фасилітація.</p>

					2.Соціальні лінощі. 3.Деіндивідуалізація. 4.Групова поляризація. 5.Подолання огрупленого мислення: вплив групової меншості. 6.Етика взаємин у курсантському колективі Самостійна робота Психологія військового колективу 1.Військовий колектив як різновид малої соціальної групи. 2.Соціально-психологічні явища військового колективу.
10	Групове заняття 3/10	9	1	8	Заняття 4. Конформізм як груповий феномен 1.Поняття конформізму, різновиди конформізму : поступливість та схвалення. 2.Класичні експерименти з дослідження конформізму. 3.Умови та причини вияву конформізму. 4.Особливості вияву конформізму. Самостійна робота Проблеми упереджень у курсантській групі та їхнє подолання 1.Природа та різновиди упереджень. Поняття та природа упереджень. Зв'язок упереджень з стереотипами та установками. 2.Гендерні упередження. Дослідження амбівалентності гендерних установок. 3.Соціальні джерела упереджень. 4.Емоційні та когнітивні джерела упереджень та їхнє подолання.
Всього за тему 3		43	13	30	
11	КЗ	2	2	-	Залік
Всього за семестр		45	15	30	
Всього за дисципліну		90	30	60	

Індивідуальні завдання

Робочою програмою навчальної дисципліни виконання індивідуальних завдань не передбачено.

6. Форми поточного та підсумкового контролю та засоби діагностики результатів навчання

За дисципліною "Професійна етика та психологія вищої школи" передбачені наступні види контролю:

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки слухачів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з перших занять.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок (вмінь) слухачів в ході вивчення дисципліни, проводиться на всіх видах навчальних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми) та самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, визначений графіком – календарем навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

№ з/п	Види контролю	Засоби діагностики успішності навчання
1	2	3
1.	вхідний	тестування за предметом магістерської (бакалаврської) ОПП НАСВ: "Військова педагогіка" (10 питань). Результати враховуються викладачем та кафедрою для корегування тематичного плану, встановлення критеріїв оцінювання та встановлення рівня отриманих знань по завершенню вивчення дисципліни. На поточну успішність слухачів не впливає.
2.	поточний	усне опитування, письмовий контроль, виступи на семінарських заняттях, індивідуальні завдання, самостійне опрацювання письмових завдань, винесених на самопідготовку. Є складником поточної оцінки ПК _{по} . Виконання письмових завдань як вид поточного контролю – є складовою оцінок поточного контролю ПК _{пз} .
3.	самоконтроль	відповіді на питання для самоконтролю, які містяться у завданнях на самопідготовку по кожному заняттю, навчальне тестування на об'єктно-орієнтованому динамічному навчальному середовищі "Moodle".
4.	підсумковий	Залік

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки слухачів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну та складається з 10 тестових питань.

Метод проведення вхідного контролю: за предметами науково-методологічного спрямування магістерського рівня вищої освіти.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок (вмінь) слухача в ході вивчення дисципліни, проводиться на всіх видах навчальних занять.

Методи проведення поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступи на групових заняттях, самостійне опрацювання письмових завдань, винесених на самопідготовку.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, визначений графіком – календарем навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Метод проведення підсумкового контролю: проводиться у формі письмової та усної відповіді на завдання контрольного заходу.

Порядок (умови) допуску до підсумкового контролю. До підсумкового контролю допускаються слухачі, які були присутніми не менше ніж на 50% занять (або в години самопідготовки самостійно оволоділи навчальним матеріалом, що викладався на занятті, і здали його викладачу, за що отримали позитивну оцінку), мають не менше 1 оцінки за кожну тему дисципліни. За умови невиконання вищезазначених обов'язкових елементів слухач до підсумкового контролю не допускається. Недопуск до підсумкового контролю вважається оцінкою "незадовільно" і утворює академічну заборгованість.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання вхідного контролю:

оцінка "відмінно" виставляється, якщо не менше, ніж на 9 питань, дано вірну відповідь;

оцінка "добре" виставляється, якщо не менше, ніж на 7 питань, дано вірну відповідь;

оцінка "задовільно" виставляється, якщо не менше, ніж на 7 питань, дано вірну відповідь;

оцінка "незадовільно" виставляється, якщо не було жодної вірної відповіді або вірних лише 4 відповіді.

Критерії оцінювання поточного контролю.

Максимальна кількість балів для оцінки результатів поточного контролю з дисципліни – дорівнює 30.

Оцінка результатів поточного контролю визначається за формулою:

$$ПК = ПКпо + ПКпз:$$

ПК	=	Теоретична складова (знати)	+	Практична складова (вміти)
		ПКпо		ПКпз
К-ть балів		(Σ Л, ГЗ)/кількість оцінок \times 2		(Σ ПЗ)/кількість оцінок \times 4
до 30		до 10		до 20

де: ПКпо– середньоарифметична поточних оцінок за лекційні, семінарські та групові заняття (максимальна кількість балів – 10 балів);

ПКпз– середньоарифметична поточних оцінок за есе та контрольні роботи (максимальна кількість балів – 20 балів).

Система оцінювання поточних оцінок слухачів

1. Експрес-опитування (тестова летючка – 5 питань). Максимальна оцінка на експрес оцінюванні дорівнює – 5 (за національною шкалою). При цьому:

Дано правильну відповідь на всі питання тесту	- оцінка 5 (відмінно)
Дано правильну відповідь не менше, ніж на 3 питання тесту	- оінка 4 (добре)
Дано правильну відповідь не менше, ніж на 2 питання тесту	- оцінка 3 (добре)
Дано правильну відповідь не менше, ніж на 1 питання тесту	- оцінка 2 (незадовільно)
Не дано жодної вірної відповіді	- один штрафний бал

Перездача задовільної оцінки не передбачена. Незадовільна оцінка перескладається в години самостійної підготовки шляхом усної доповіді за темою навчального заняття, за якою була проведена летючка.

2. Письмове виконання завдання. На самостійну роботу виносяться питання, які доповнюють матеріал заняття. Викладач вибірково оцінює самостійну роботу слухачів щодо відпрацювання самостійної роботи (письмової компоненти). Максимальна оцінка дорівнює – 5 (за національною шкалою). При цьому оцінка виставляється наступним чином:

Глибоко та повно розкриті питання	- оцінка 5 (відмінно)
Сутність питання розкрита, але існують окремі неточності	- оцінка 4 (добре)
Питання розкриті не в повній мірі	- оцінка 3 (добре)
Завдання виконано не вірно	- оцінка 2 (незадовільно)
Питання не відпрацьоване	- один штрафний бал

3. Робота на групових заняттях. Максимальна оцінка за групове заняття дорівнює – 5 (за національною шкалою). При цьому наступним чином оцінюються:

доповідь по питанню (теоретичному):

Глибоко та повно розкриті питання	- оцінка 5 (відмінно)
Сутність питання розкрита, але існують окремі неточності	- оцінка 4 (добре)
Для розкриття питання необхідні додаткові навідні питання, не вірно дані окремі визначення або тлумачення подій	- оцінка 3 (добре)
Сутність питання не розкрита	- оцінка 2 (незадовільно)

робота при обговоренні питання:

Постійна активна і творча участь під час групового заняття за умови переважаючої кількості правильних відповідей, тверджень	- оцінка 5 (відмінно)
Постійна активна участь в обговоренні питань групового заняття, але переважаюча кількість невірних відповідей та суджень або відповіді не є повними та аргументованими	- оцінка 4 (добре)
Участь в обговоренні питань групового заняття, але практично усі відповіді та судження не є вірними, або для прийняття правильного рішення необхідна значна кількість навідних питань.	- оцінка 3 (добре)
Не бажання слухача відповідати або при дворазовому незнанні відповіді на запитання під час опитування викладачем	- оцінка 2 (незадовільно)

5. Штрафні та заохочувальні бали. Сума як штрафних, так і так і заохочувальних балів не має перевищувати 10 балів.

Штрафні бали знімаються:

Відмова від відповіді на занятті	- 2 бала
Невиконання завдань, винесених на самопідготовку	- 1 бал
Непідготовленість за попередньою темою заняття (не дано жодної відповіді на питання летючки)	- 1 бал
Списування під час контрольних заходів	- 1 бал

Заохочувальні бали надаються:

Постійна активна і творча участь під час лекційних та групових занять	+ 1 бал
Активна участь в удосконаленні методичних та дидактичних матеріалів дисципліни " Методологічні основи наукових досліджень "	+ 2 бала

Критерії оцінювання підсумкового контролю: завдання аналітичного характеру (Ав) складається з трьох питань, на які необхідно дати ґрунтовну письмову відповідь, максимальна кількість балів за яку складає – 23. При цьому:

Питання розкриті повно та глибоко, без значних помилок	20-23 балів
У відповіді існують окремі неточності, що не впливають на загальну картину доповіді	15-19 балів
У відповіді упушені значні факти	10-14 балів
Питання розкрито лише на половину	5-9 балів
Суть питання не розкрито	1-4 бала
На питання не було дано відповіді	0 балів

Загальна сума балів за завдання заліку визначається за формулою:

$$E = 3 \text{ Ав},$$

де: Е – завдання контрольного заходу;
Ав – завдання аналітичного характеру.

За набраною сумою балів відповідно до шкали оцінювання виставляється підсумкова оцінка.

Поточна оцінка	Залік			Сума балів
Сума балів ПК = ПК _{по} + ПК _{пз}	1 Питання до 23	2 Питання до 23	3 Питання до 23	
до 30	до 70			100

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень слухачів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою. Співвідношення шкал наведено в таблиці:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Критерії оцінювання знань і вмінь слухача за результатами вивчення навчального матеріалу теми (навчальної дисципліни):

А – оцінка "відмінно" (90 – 100 балів) виставляється за високий рівень знань (допускаються деякі неточності) навчального матеріалу, що міститься в основних

і додаткових рекомендованих джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

В – оцінка "дуже добре" (80 – 89 балів) виставляється за знання навчального матеріалу вище середнього рівня, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання (можлива невелика кількість неточностей), вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

С – оцінка "добре" (65 – 79 балів) виставляється загалом за правильне розуміння навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) недоліки, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

Д – оцінка "задовільно" (55 – 64 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, малоаргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

Е – оцінка "достатньо" (50 – 54 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладення, за слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

FX – оцінка "незадовільно" (1 – 49 балів) з можливістю повторного складання заліку виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань.

8. Методи і форми викладання навчального матеріалу, обладнання та програмне забезпечення

Для проведення викладачем мають використовуватися різні методи активного та особистісно-орієнтованого навчання.

Дискусії, під час яких викладач спрямовує групову та індивідуальну активність слухачів на висловлювання, аргументацію та критичний аналіз своєї позиції (думки) з визначених проблемних питань.

Проблемно-пошукове викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається для подальшого її вирішення, але при цьому викладач не показує шляхи вирішення, не розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час виконання практичних завдань.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування слухачами знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування у них якостей творчої діяльності, яка є умовою формування зацікавленості, потреби в такій діяльності. Формами застосування цього методу є: практичні завдання, підготовка доповідей, завдання для самостійного опрацювання та групові проекти.

Під час викладання/вивчення дисципліни "Професійна етика та психологія вищої школи" використовуються платформа для комп'ютеризованого навчання (в тому числі дистанційного) навчання "Moodle", яка не потребує додаткового програмного забезпечення.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: Частина I. "Загальні основи педагогіки та військової дидактики" / О. В. Бойко, Л. В. Коберський, В. М. Кожевніков, А. М. Романишин, С. В. Скрипник. – Львів : АСВ. 2012. – 448 с.
2. Гапон Н. Соціальна психологія: навчальний посібник / Н. Гапон. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 366 с. – Режим доступу до ресурсу : <http://helpiks.org/6-13265.html>
3. Зливков В. Сучасні тренінгові технології: інтегративний підхід / В. Зливков, С. Ліпінська, С. Лукомська. Київ.-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М.,2020. – 210 с.
4. Капінус О. С. Соціальна відповідальність офіцера: монограф. / О. С. Капінус. – Львів : НАСВ, 2019. – 213 с.
5. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: підруч. / Л. Г Подоляк, В. І. Юрченко.– Київ : Каравела, 2014. – 360 с. – Режим доступу до ресурсу : <https://studfiles.net/preview/5319027/>
6. Професійна етика вищої освіти: навч. посібн. / А. П. Алексеєнко, К. І. Карпенко, Л. О. Гончаренко, В. В. Дейнека. – Харків: ХНМУ, 2015. – 77 с.
7. Тренінгові технології у навчанні та вихованні віськовослужбовців: навч. метод. посібн. / Т. Гриневич, О. Капінус, Т. Мацевко та ін. – Львів : НАСВ, 2019. – 405 с.

Додаткова література

8. Гапон Н. Ставлення до виявів академічної нечесності у студентів як соціально-психологічна проблема / Н. Гапон // Humanitarium. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» . – 2017. – Том 39. – Вип. 1. – Психологія. – С. 56-63. – Режим доступу до ресурсу : <http://humanitarium.online/index.php/hum/issue/view/8>.
9. Гапон Н. Психологія взаємин викладача зі студентами у світлі ціннісних засад європейської освіти/ Н. Гапон // Гуманітарний Вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 38. Психологія. – С. 30-38. – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?...2016_38).
10. Гапон Н.П. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. : Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.

11. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 / [укладачі : Л. М. Яворовська, Р. Ф. Камишнікова, О. Є. Поліванова, С. Г. Яновська, С. М. Куделко]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 88 с. – Режим доступу до ресурсу: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/9397/2/Psychologichni_osoblyvosti_2013_3.pdf
12. Chudzicka-Czupała, A., Application of the theory of planned behavior in academic cheating research: a cross-cultural comparison / A. Chudzicka-Czupała, D. Grabowski, A.L. Mello, J. Kuntz, D. Zaharia, N. Hapon, A. Lupina-Wegener, D. Börü // Application of the theory of planned behavior in academic cheating research: a cross-cultural comparison// Ethics & Behavior.– 2016.– Volume 26 (8). – P. 638-659. – Режим доступу до ресурсу: <https://doi.org/10.1080/10508422.2015.1112745>
13. Association Between the Time Spent on and Sources of the News of Russo-Ukrainian War and Psychological Distress Among Individuals in Poland and Ukraine: The Mediating Effect of Rumination/ D. J. Li, A. [Chudzicka-Czupała](#), M. [Paliga](#), N. [Hapon](#), L. [Karamushka](#), M. [Żywiołek-Szeja](#), R. S. [McIntyre](#), S. K. [Chiang](#), Y. L. [Chen](#), C. F. [Yen](#), R. H. C. [Man](#) // Psychology Research and Behavior Management. – 2024. – Vol. 17. – P. 1855-1866. – URL: <https://doi.org/10.2147/PRBM.S457046>
14. Hapon N. Motivation and the Psycho-Emotional reaction of volunteers in War-Time / N. Hapon, A. Chudzicka-Czupała, M. Żywiołek-Szeja, Z. Dubniak & R. Roger //Journal of Education Culture and Society. – 2024. – 15(1). P. 101-117. – URL: <https://doi.org/10.15503/jecs2024.1.101.117>

Матеріали щодо впровадження досвіду російсько-української війни, що надійшли в Національну академію сухопутних військ і впроваджені в дисципліну станом на 31.08.2024 р.:

15. Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій: метод. посібник/ О. М. Коқун, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. Київ-Одеса : Фенікс, 2022. – 88 с.